

Kolarin kunnan kotouttamisohjelma

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	4
1.1 Yleiskuvaus maahanmuuttajien tilanteesta Suomessa.....	4
1.2 Tilanne Kolarissa.....	4
2 KOTOUTUMISLAINSÄÄDÄNTÖ	5
2.1 Laki kotoutumisen edistämisestä eli kotoutumislaki.....	5
2.2 Valtion kotouttamisohjelma	5
2.3 Kunnan tehtävät kotoutumislain mukaan	5
2.4 Käsitteitä.....	6
3 MAAHANMUUTTAJAN KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET ELI KOTOUTUMISEN ALKUVAIHEEN PALVELUT	8
3.1 Perustieto Suomesta	8
3.2 Ohjaus ja neuvonta	8
3.3 Alkukartoitus	8
3.3.1 Alkukartoituksen käynnistäminen.....	9
3.3.2 Kolarin kunta maahanmuuttajalle tehtävän alkukartoituksen käynnistäjänä.....	9
3.3.3 Työ- ja elinkeinotoimisto toimisto maahanmuuttajalle tehtävän alkukartoituksen käynnistäjänä	10
3.3.4 Kunnan ja TE -toimiston yhteistyö	10
3.4 Kotoutumissuunnitelma.....	10
3.4.1 Oikeus kotoutumissuunnitelmaan ja sen kesto sekä laatiminen.....	11
3.4.2 Kotoutumissuunnitelman aikainen toimeentulo	11
3.5 Kielipalvelut.....	11
4 LASTEN JA NUORTEN PALVELUT	12
4.1 Varhaiskasvatus.....	12
4.2 Esiopetus.....	12
4.3 Perusopetus.....	13
4.4 Valmistava opetus.....	13
4.5 S2- opetus.....	14
4.5 Toisen asteen koulutus	14
4.6 Nuoriso- ja liikuntatyö	15
5 AIKUISTEN PALVELUT	15
5.1 Maahanmuuttajien työllistyminen.....	15
5.2 Työvoimapaalvelut ja kotoutumiskoulutus.....	15
5.3 Vanhusten palvelut.....	17
6 KAIKILLE IKÄRYHMILLE YHTEISIÄ PALVELUJA	18
6.1 Sosiaalipalvelut	18
6.2 Terveyspalvelut.....	18
6.2.1 Mielensterveys.....	19
6.3 Asuminen.....	20
6.4 Kirjasto	20
6.5 Kansalaisopistot.....	20
6.6 Kolmannen sektorin toimijoita Kolarissa.....	21
6.7 Seurakunnat	21
7 MONIALAINEN YHTEISTYÖ	22
7.1 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	22
7.2 Tärkeitä yhteystietoja.....	22

8 Kotoutumiseen liittyvien kustannusten jako kunnan ja valtion välillä	23
8.1 Kustannusten korvaamisesta	23
8.2 Laskennallinen peruste.....	23
8.3 Todelliset kustannukset	23
8.4 Alkukartoituksen kustannukset.....	25
KAAVIOITA	26
Taulukko 1	26
LIITE 1.....	27
Esimerkkejä Kotoutumislain 49 §:ssä mainituista erityisistä kustannuksista	27

1 JOHDANTO

1.1 Yleiskuvaus maahanmuuton tilanteesta Suomessa

Muutto ulkomailta Suomeen on kasvanut huomattavasti viime vuosina. Ulkomaalaisten osuus Suomen väestöstä on kasvanut 0,8 prosentista 5,9 prosenttiin vuosien 1990 - 2014 aikana. Vuonna 2014 Suomessa asui 219 675 ulkomaan kansalaista. Ulkomaalaisten kansalaisten määrä arvioidaan vuoteen 2020 mennessä kasvavan noin 330 000 henkeen ja vuoteen 2030 mennessä noin 5000 000 henkeen.

Maahanmuuton syyt ovat monipuolistuneet verrattuna 1990-lukuun, jolloin maahanmuutto perustui pääasiassa humanitaarisiin syihin. Nykyisin Suomeen muutetaan enenevässä määrin perhesiteen, työn ja opiskelun perusteella.¹

Tällä hetkellä maailmassa on meneillään suurin pakolaiskriisi sitten toisen maailmansodan. YK:n pakolaisjärjestön mukaan kymmenet miljoonat ihmiset ovat joutuneet pakenemaan kodeistaan sotia, vainoja ja konflikteja. Kansainväliset sopimukset velvoittavat Suomea ja muita EU-maita ottamaan vastaan kansainvälistä suojelua tarvitsevia turvapaikanhakijoita.

Turvapaikanhakijoiden määrä alkoi kasvaa voimakkaasti heinäkuusta 2015 lähtien ja Suomeen saapui vuoden 2015 aikana 32 478 turvapaikanhakijaa. Vuonna 2014 turvapaikanhakijoita oli 3651. Vuonna 2015 Suomeen saapuneet yli 30 000 turvapaikanhakijaa alkavat saada vuoden 2016 aikana päätöksiä turvapaikkahakemuksiinsa.

1.2 Tilanne Kolarissa

Kolari sijaitsee Länsi-Lapissa, Ruotsin rajalla, Tornionjoen ja Muonionjoen varrella. Viimeisten vuosien aikana ulkomaan kansalaisten määrä Kolarin kunnassa on lisääntynyt noin kahdella henkilöllä vuodessa. Vuonna 2012 ulkomaan kansalaisia oli 56 (1,5 %), vuonna 2013 puolestaan 58 (1,5 %) ja vuonna 2014 jo 69 (1,8 %).

Syksyllä 2. lokakuuta 2015 Kolarin kunnassa avattiin Suomen Punaisen Ristin (jäljempänä SPR) ylläpitämä vastaanottokeskus turvapaikanhakijoille. Turvapaikanhakijoita oli 8.1.2016 Kolarin vastaanottokeskuksessa 120, joista työ- ja elinkeinoministeriön arvion mukaan 35 % saa oleskeluluvan. ELY- keskuksen arvio Kolarin kunnan kanssa sovittavien kuntapaikkojen tarpeesta on 20.²

---

¹ ks. taulukko 1

² Lapin kuntapaikka tarve 17.12.2015, Lapin ELY- keskuksen arvio.

2 KOTOUTUMISLAINSÄÄDÄNTÖ

2.1 Laki kotoutumisen edistämisestä eli kotoutumislaki

Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010 (jäljempänä kotoutumislaki) tuli voimaan 1.9.2011. Kyseinen laki korvasi aiemmin voimassa olleen lain maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta 493/1999.³ Kotoutumislain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista sekä maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lain tarkoituksena on lisäksi edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken.⁴

Kotoutumislakia sovelletaan henkilöön, jolla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassaoleva oleskelulupa.⁵ Käytännössä kaikki maahanmuuttajat ovat lain soveltamisalan piirissä, mutta kotoutumista edistäviä ja tukevia toimenpiteitä sekä palvelua tarjotaan vain maahanmuuttajalle, joka täyttää toimenpiteen ja palvelun saamisen edellytykset siten kuin laissa tarkemmin säädetään. Näin ollen kotoutumislaisissa tarkoitettut toimenpiteet eivät koske kaikkia maahanmuuttajia.⁶

2.2 Valtion kotouttamisohjelma

Kotoutumista edistävien palvelujen kehittäminen edellyttää vahvaa yhteistyötä ja koordinaatiota valtionhallinnon tasolla. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisema kotoutumislain 34 §:n mukainen valtion kotouttamisohjelma sisältää hallituksen painopistealueet kotouttamiselle vuosille 2012-2015.

Kotouttamisohjelman mukaan ulkomailta suuntautuva muutto Suomeen on viime vuosina monipuolistunut ja ollut huomattavassa kasvussa. Muuttuvan tilanteen vuoksi monikulttuurisuus ja – kielellisyys tulevat yhä suuremmassa määrin osaksi suomalaista yhteiskuntaa.

Maahanmuuton kasvu asettaa kehittämistarpeita julkisille palveluille samalla kuin erityisten kotouttamistoimenpiteiden merkitys kasvaa. Ohjelman yleisenä tavoitteena on maahanmuuttajien osallisuuden tukeminen yhteiskunnan kaikilla sektoreilla. Ohjelman erityisiä painopisteitä puolestaan ovat maahanmuuttajien työllistymisen edistäminen ja maahanmuuttajalasten ja – nuorten sekä perheiden ja naisten tuki.

2.3 Kunnan tehtävät kotoutumislain mukaan

Kunnan eri palvelusektorit ja työ- ja elinkeinotoimistot (jäljempänä TE- toimistot) ovat kotoutumislain tärkeät toimeenpano-organisaatiot paikallistasolla. Työ on luonteeltaan moninaista ja poikkihallinnollista sekä edellyttää vahvoja yhteistyöverkostoja ja hyvää koordinaatiota.

Kotoutumislain 30 §:n mukaan kunnalla on yleis – ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Lisäksi kunnan tehtäviin kuuluu huolehtia siitä, että kotouttamislaisissa

³ Nykyään kansainvälistä suojelua hakevien vastaanotosta säädetään laissa kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 746/2011 eli vastaanottolaissa.

⁴ ks. Kotoutumislaki 1 §

⁵ Oleskeluluvan luonteella ei ole lain soveltamisalan kannalta merkitystä.

⁶ HE 185/2010 vp, s. 64.

tarkoitettut toimenpiteet ja palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.⁷

Kotoutumislain 32 §:n mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaista talousarviota ja – suunnitelmaa laadittaessa.

2.4 Käsitteitä

Kiintiöpakolainen

YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) pakolaiseksi katsoma henkilö, jolle on myönnetty maahantulolupa Suomeen valtion talousarviossa vahvistetun pakolaiskiintiön puitteissa.

Kotouttaminen

Kotouttamisella tarkoitetaan kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten sekä muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla. Kotouttaminen painottuu maahanmuuton alkuvaiheeseen ja kotoutumista edistäviä sekä tukevia palveluita järjestävät pääasiassa paikallistason viranomaiset, kuten terveys- ja sosiaaliviranomaiset, opetusviranomaiset, työhallinto, Kansaneläkelaitos ja muut toimijat kuten eri järjestöt.⁸

Kotoutuminen

Kotoutumislain mukaan kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla, kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Maahanmuuttajan kotoutuminen on pitkäaikainen kaksisuuntainen keskinäisen mukautumisen prosessi, jossa yhteiskunta muuttuu väestön monimuotoistuuessa.⁹

Maahanmuuttaja

Kotoutumislain mukaan maahanmuuttajalla tarkoitetaan Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti. Maahanmuuttaja on yleiskäsite, joka koskee kaikkia eri perustein muuttavia henkilöitä.

Maahanmuuttoasiain toimikunta

ELY- keskuksen asettama toimikunta, jonka tehtävänä on muun muassa kehittää maahanmuuttajien kotouttamista. Se myös osallistuu alueellisen maahanmuuttopolitiikan ja -strategian muodostamiseen sekä toteutumisen seurantaan.

Oleskelulupa

---

⁷ Kunnan tulisi esimerkiksi huolehtia siitä, että sen alueella järjestetään eritasoisia kielikursseja, jotta maahanmuuttajilla olisi käytännössä mahdollisuus saavuttaa kotoutumislain 20 §:ssä mainittu suomen tai ruotsin kielen tavoitetaso.

⁸ HE 185/2010 vp, s. 65.

⁹ HE 185/2010 vp, s. 65.

Suomen valtion henkilölle myöntämä määräaikainen tai pysyvä lupa asua maassa. Ulkomaalainen (pois lukien Pohjoismaiden kansalaiset ja EU- sekä ETA-jäsenmaiden kansalaiset) tarvitsee oleskeluluvan voidakseen oleskella Suomessa yli kolme kuukautta.

Oleskelulupa voidaan myöntää muun muassa seuraavin perustein: perheside Suomeen, opiskelu, työnteko, suomalainen syntyperä, paluumuutto Suomeen, humanitaariset syyt tai muu erityinen syy.

Pakolainen

Ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) katsoo olevan pakolainen.

Paluumuuttaja

Ulkomaalainen, joka palaa Suomeen. Suomessa käsitettä sovelletaan entisiin ja nykyisiin Suomen kansalaisiin sekä entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleviin henkilöihin, kuten inkerinsuomalaisiin, joilla on suomalainen syntyperä. Viimeksi mainitut ovat kansallisuudeltaan, mutta eivät kansalaisuudeltaan suomalaisia.

Siirtolainen

Henkilö, joka muuttaa maasta toiseen rakentaakseen siellä itselleen uudelleen uuden elämän. Maastamuuttaja tai maahanmuuttaja.

Turvapaikanhakija

Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Henkilöllä ei ole vielä oleskelulupaa Suomessa.

Työvoiman maahanmuutto

Ulkomailta tuleva ensisijaisesti pysyväisluonteisesti työn perässä Suomen työmarkkinoille työllisyyttä ja työvoiman tarjontaa kasvattava työvoima. Oikeus tehdä ansiotyötä Suomessa määräytyy kansalaisuuden mukaan. Euroopan unionin jäsenvaltioiden sekä Norjan, Islannin, Liechtensteinin ja Sveitsin kansalaiset saavat työskennellä Suomessa ilman työntekijän oleskelulupaa (työvoiman vapaan liikkuvuuden periaate). Työvoiman maahanmuutto on säänneltyä EU:n ulkopuolelta tulevilla ja heiltä vaaditaan lähtökohtaisesti työntekijän oleskelupa.

Ulkomaalainen

Ulkomaalaisella tarkoitetaan ulkomaalaislain mukaan henkilöä, joka ei ole Suomen kansalainen.¹⁰ Henkilö siis asuu vakinaisesti Suomessa.

---

¹⁰ Ulkomaalaislain 3 § 1-kohta

3 MAAHANMUUTTAJAN KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET ELI KOTOUTUMISEN ALKUVAIHEEN PALVELUT

3.1 Perustieto Suomesta

Kotoutumislain 7 §:n mukaan maahanmuuttajalle annetaan tietoa hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa työelämässä ja yhteiskunnassa. Lisäksi maahanmuuttajalle annetaan tietoa palvelujärjestelmästä ja muista kotoutumista edistävästä toimenpiteistä.

Perustietoaineisto annetaan kaikille Suomeen muuttaville oleskelulupapäätöksen tiedoksiannon, oleskeluoikeuden rekisteröinnin, oleskelukortin myöntämisen tai kotikunta- ja väestötietojen rekisteröinnin yhteydessä. Perustietoa Suomesta – opas on kotoutumislain mukainen tietopaketti. Se löytyy työ- ja elinkeinoministeriön internet –sivuilta kahdellatoista eri kielellä ja on lisäksi tilattavissa kokonaan painettuna neljällä eri kielellä.¹¹

Maahanmuuttovirasto julkaisi 11.1.2016 yhdessä mobiilioppimispalveluja tuottavan Funzin kanssa tasa-arvoa, seksuaaliterveyttä ja seksuaalioikeuksia käsittelevän kurssin, johon voi tutustua internetissä.¹² Tietoa suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja mahdollisuuksista löytyy usealla eri kielellä myös Helsingin kaupungin ylläpitämästä infopankki-internet-sivustolta.¹³ Kolarin kuntaesite löytyy asiakaspalvelupisteestä ja kunnan internet-sivuilta myös englanninkielellä¹⁴.

3.2 Ohjaus ja neuvonta

Kotoutumislain 8 §:n mukaan kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston sekä muiden viranomaisten on annettava maahanmuuttajalle asianmukaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävästä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä.

Kotoutumislain mukainen neuvontavelvollisuus vahvistaa hallintolain 8 §:n mukaista kaikkia asiakkaita koskevaa viranomaisen yleistä neuvontavelvollisuutta. Ohjauksella ja neuvonnalla tulee tarvittaessa tarkentaa ja yksilöidä tietoa maahanmuuttajan mahdollisuudesta osallistua alkukartoitukseen. Kolarin kunnassa ei tällä hetkellä ole erityisesti maahanmuuttajille suunnattuja neuvontapalveluita, mutta Kolarin kunnan palveluneuvojat ohjeistavat asiakasta kysyttäessä. Kolarin kuntaan suunnitellaan maahanmuuttajille soveltuvaa hanketta, jonka tarkoituksena on tukea maahanmuuttajien kotoutumista.

3.3 Alkukartoitus

Kotoutumislain yhtenä tavoitteena on lisätä kotoutumisen vaikuttavuutta aloittamalla kotoutumista tukevat palvelut ja toimenpiteet mahdollisimman nopeasti maahantulon jälkeen. Maahanmuuttajalle tehtävä kotoutumislain 9 §:n mukainen alkukartoitus on lähtökohtana yksilöllisten kotouttamispalveluiden tarjoamiselle. Alkukartoituksen perusteella TE- toimisto tai kunta arvioi maahanmuuttajan tarvetta yksilölliseen tai perhekohtaiseen kotoutumissuunnitelman laadintaan.¹⁵

¹¹ http://www.tem.fi/ajankohtaista/julkaisut/esitteet/perustietoa_suomesta, www.liveinfinland.fi

¹² Lisätietoja löytyy osoitteesta: www.funzi.mobi

¹³ <http://www.infopankki.fi/fi/helsinki>

¹⁴ http://www.esitteemme.fi/kolari_fi/MailView/

¹⁵ Arvioitaessa tarvetta kotoutumissuunnitelman laatimiseen tulee ottaa huomioon myös alaikäisen- ja perheen kotoutumissuunnitelmaa koskevat kotoutumislain 15- 16 §:n säännökset. Esimerkiksi alaikäiselle ilman huoltajaa saapuneelle ja oleskeluluvan saaneelle laaditaan aina kotoutumissuunnitelma.

Alkukartoituksessa arvioidaan kotoutumislain 9 §:n mukaisesti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet.

Alkukartoituksessa maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat selvitetään tarvittavassa laajuudessa. Alkukartoituksen kesto ja laajuus voivat siis vaihdella riippuen maahanmuuttajan tilanteesta ja tarpeesta. Käytännössä se voi sisältää vain lyhyen alkuhaastattelun¹⁶ ja tarvittaessa tarkentavia toimenpiteitä¹⁷. Tosiasiassa alkukartoituksen laajuus on riittävä silloin, kun selvitettyjen tietojen perusteella maahanmuuttaja voidaan ohjata työelämään, tarvetta vastaavaan koulutukseen, kotoutumissuunnitelman piiriin tai muihin palveluihin.¹⁸

3.3.1 Alkukartoituksen käynnistäminen

Kotoutumislain 10 §:n mukaan TE- toimisto käynnistää maahanmuuttajalle alkukartoituksen, jos maahanmuuttaja on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi TE- toimistoon julkisesta työvoimapalvelusta 916/2012 annetussa laissa (jäljempänä työvoimapalvelulaki) säädettyllä tavalla.¹⁹ Kunta puolestaan käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain 1412/1997 (jäljempänä toimeentulolaki) mukaista toimeentulotukea.

Alkukartoituksella on tärkeä merkitys maahantulon alkuvaiheen kotouttamistoimenpiteenä. Tämän vuoksi TE- toimisto tai kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle silloin, kun tämän arvioidaan sitä tarvitsevan.²⁰ Alkukartoitus voidaan myös jättää käynnistämättä, jos se voidaan katsoa ilmeisen tarpeettomaksi ottaen huomioon esimerkiksi maassa oleskelun pitkä aika.

Kotoutumislain 10 §:n mukaan alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä. Käynnistämisen jälkeen itse alkukartoituksen tekeminen ei saisi kestää kohtuuttomasti, jotta kotoutumissuunnitelman laatiminen ei viivästyisi.

3.3.2 Kolarin kunta maahanmuuttajalle tehtävän alkukartoituksen käynnistäjänä

Kolarin kunnassa sosiaalitoimiston sosiaaliohjaaja ja sosiaalityöntekijät vastaavat alkukartoituksen laatimisesta. Toimisto sijaitsee Kolarin kunnan virastotalolla²¹ ja palvelee

¹⁶ VNa 570/2011 vp, 1 §:n 2 momentin mukaan alkuhaastattelussa selvitetään maahanmuuttajan yleiset kotoutumisen valmiudet, joita ovat luku- ja kirjoitustaito, suomen ja ruotsin kielen taito, opiskelutaidot ja -valmiudet, aikaisempi koulutus ja työkokemus, erityistaitoihin liittyvä osaaminen ja muut vahvuudet, omat työllistymis- ja koulutustarpeet, elämäntilanne ja siitä johtuvat palvelutarpeet

¹⁷ VNa 570/2011 vp, 1 §:n 3 momentin mukaan alkukartoitukseen voidaan sisällyttää alkuhaastattelujen saatujen tietojen perusteella muun muassa seuraavia tarkentavia toimenpiteitä: henkilön osaamisen kartoitus ja tunnistaminen, luku- ja kirjoitustaidon selvittäminen, suomen ja/tai ruotsin kielen suullisen ja kirjallisen taidon selvittäminen, opiskelutaitojen selvittäminen, urasuunnittelu, palvelutarpeiden kartoitus.

¹⁸ Erityistä huomiota alkukartoituksessa tulisi kiinnittää sairauden tai vamman vuoksi taikka muutoin erityistä tukea tarvitsevien maahanmuuttajien tarpeiden huolelliseen kartoittamiseen. HE 185/2010 vp, s. 70.

¹⁹ Työvoimapalvelulain 2 §:n mukaan EU/ETA- kansalaisessa pelkkä kansalaisuus riittää työnhakijaksi rekisteröinnissä. Muilla ulkomaalaisilla tulee olla oleskelulupa, joka oikeuttaa ansiotyöhön ja johon ei liity työnantajan koskevia rajoituksia.

²⁰ HE 185/2010 vp, s. 70.

²¹ Osoite: Isopäälöntie 2, 95900 Kolari.

asiakkaita maanantaista perjantaihin klo 9.00- 15.00 välisenä aikana. Sosiaalityöntekijöiden ja- ohjaajan ajanvaraus tapahtuu puhelinaikoina maanantaista perjantaihin klo 12- 13.00.²²

3.3.3 Työ- ja elinkeinotoimisto toimisto maahanmuuttajalle tehtävän alkukartoituksen käynnistäjänä

Lapin alueella työ- ja elinkeinopalveluja (jäljempänä TE- palveluja) tarjoaa Lapin TE-toimisto²³, jolla on toimipaikka muun muassa Kolarissa osoitteessa Isopäälöntie 2, 95900 Kolari.²⁴ Tässä osoitteessa asiointitilat ovat käytössä itsenäiseen asiointiin maanantaista perjantaihin klo 9.-11.00 ja 12.-15.00. Asiakaspalvelu palvelee vain ajanvarauksella.²⁵ Rekisteröityminen TE- toimiston asiakkaaksi tapahtuu verkossa oma-asiointi palvelussa.²⁶

TE- toimiston palvelumalli perustuu kolmeen palvelulinjaan, joita ovat työnvälitys- ja yrityspalvelut, osaamisen kehittämispalvelut sekä tuetun työllistymisen palvelut. Palvelumallilla on tarkoitus muun muassa varmistaa asiakkaan palvelutarpeen mukainen palvelu.

Maahanmuuttajapalvelut on integroitu osaksi normaaleita TE-palveluja. Kotoutumisen koordinaatio on keskitetty osaamisen kehittämisen palveluihin ja päätoimiset maahanmuuttajien työllistymiseen erikoistuneet asiantuntijat ovat sijoittuneet tuetun työllistymisen palveluihin.

Maahanmuuttaja-palveluissa huomioidaan maahanmuuttajien erityistarpeet, jolloin palveluun voidaan esimerkiksi varata keskimääräistä pidemmät vastaanottoajat ja tulkkipalvelut. Palveluissa ohjauksen ja neuvonnan merkitys on korostunut.

3.3.4 Kunnan ja TE -toimiston yhteistyö

Kotoutumislain 31 §:n mukaan kunta ja TE- toimisto vastaavat yhdessä kotoutumista edistävien toimenpiteiden, kuten alkukartoituksen järjestämisestä, niihin ohjaamisesta sekä niiden seurannasta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on sähköisesti julkaissut ”Alkukartoituksen avuksi – Esimerkkejä kotoutumislain mukaisen alkukartoituksen hyvistä käytännöistä”- kirjan²⁷, jonka tavoitteena on tuoda esille maahanmuuttajien kotoutumiseen liittyvän lakisääteisen alkukartoitusmenettelyn erilaisia menetelmiä. Kolarin kunnassa alkukartoituksen laatijoilla on tämä kirja käytettävissään.

3.4 Kotoutumissuunnitelma

Kotoutumissuunnitelma perustuu maahanmuuttajan henkilökohtaiseen alkukartoitukseen ja henkilökohtaisiin tarpeisiin sekä toiveisiin. Kotoutumislain 11 §:n mukaan kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen²⁸ suunnitelma. Se on suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajan

²² Lisätietoja Kolarin kunnan internet-sivuilla: <http://www.kolari.fi/fi/palvelut/kunnan-palvelut/sosiaalipalvelut/sosiaali-ja-terveystoimisto.html>

²³ <http://toimistot.te-palvelut.fi/lappi>

²⁴ <http://toimistot.te-palvelut.fi/kolari>

²⁵ Yhteystiedot Lapin TE-toimistoon löytyvät osoitteesta: <http://toimistot.te-palvelut.fi/lappi/yhteystiedot>

²⁶ <https://asiointi.mol.fi/omaasiointi/?kieli=fi>

²⁷ Saatavana sähköisesti: <http://www.tem.fi/julkaisut?C=98033&xmid=4763>

²⁸ Yksilöllisyys tarkoittaa muun muassa maahanmuuttajan henkilökohtaisten toiveiden, tarpeiden ja edellytysten huomioon ottamista, hänen taloudellisen tuen tarvettaan, hänen oikeuksiaan ja hänen sekä hänen perheensä asioita, joiden hän haluaa pysyvän salaisina, HE 185/2010 vp, s. 71.

mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan.

3.4.1 Oikeus kotoutumissuunnitelmaan ja sen kesto sekä laatiminen

Suomessa asuvalla maahanmuuttajalla on kotoutumislain 12 §:n mukaan oikeus kotoutumissuunnitelman laatimiseen, jos hän työtön ja rekisteröity työnhakijaksi työvoimapalvelulaissa säädetyllä tavalla tai jos hän saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulolain mukaista toimeentulotukea. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle, jos hänen arvioidaan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi.

Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma laaditaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä taikka oleskeluoikeuden rekisteröimisestä.²⁹ Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma laaditaan enintään yhden vuoden ajaksi. Kotoutumissuunnitelmaan oikeuttava enimmäisaika on kuitenkin kolme vuotta ensimmäisen kotoutumissuunnitelman allekirjoittamisesta.³⁰

Kotoutumissuunnitelma laaditaan pääsääntöisesti kunnan, TE -toimiston ja maahanmuuttajan kesken.³¹ Kunta ja TE-toimisto voivat kuitenkin tietyissä selvissä tapauksissa laatia suunnitelman myös itsenäisesti maahanmuuttajan kanssa. Tällöin maahanmuuttajalle suoritettun alkukartoituksen perusteella tai muutoin olisi selvää, ettei kotoutumissuunnitelmaa tarvitse tehdä yhdessä muiden paikallisviranomaisien kanssa.³²

3.4.2 Kotoutumissuunnitelman aikainen toimeentulo

Kotoutumislain 19 §:ssä säädetään kotoutumissuunnitelman aikaisesta toimeentulosta. Maahanmuuttajalle maksetaan kotoutumissuunnitelman ajalta työttömyysetuutta tai toimeentulotukea. Oikeus työttömyysetuuteen määräytyy työttömyysturvalain mukaisesti ja oikeus toimeentulotukeen toimeentulotuesta annetun lain mukaisesti.

3.5 Kielipalvelut

Kotoutumislain 5 §:ssä ja hallintolain (434/2003) 26 §:ssä säädetään viranomaisen velvollisuudesta huolehtia ja järjestää tulkitseminen tai kääntäminen asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Tällöin asianosainen ei osaa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä, tai asianosainen ei vammaisuuden tai sairauden perusteella voi tulla ymmärretyksi. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Viranomaisen velvollisuus huolehtia tulkitsemisesta ja kääntämisestä ei koske aineistoa, joka ei vaikuta asian käsittelyyn.

²⁹ Mikäli maahanmuuttaja on jo oleskellut maassa useamman vuoden, eikä hän kolmen vuoden kuluessa ole hakeutunut alkukartoitukseen, ei kotoutumissuunnitelman laatimisesta voida katsoa olevan enää tosiasiallista hyötyä, HE 185/2010 vp, s. 72.

³⁰ Tätä aikaa kuitenkin voidaan kotoutumislain 12 §:n 4 momentin mukaan pidentää enintään kahdella vuodella, jos se on perusteltua sen vuoksi, että maahanmuuttaja tarvitsee kotoutuakseen erityisiä toimenpiteitä. Jos kotoutumissuunnitelmaa ei ole tilapäisesti voitu toteuttaa vamman, sairauden, äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan vuoksi tai näihin verrattavasta muusta syystä, kotoutumissuunnitelmaan oikeuttavaa enimmäisaikaa voidaan pidentää vastaavasti.

³¹ Kotoutumissuunnitelmia tulisi laatia erityisesti kotoutumislain 3 §:n 6 kohdassa tarkoitetuille eli erityisiä toimenpiteitä tarvitseville maahanmuuttajille, jotka tarvitsevat tehostettuja kotouttamistoimenpiteitä erityisesti sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi alentuneen toimintakyvyn, iän, perhetilanteen, luku- ja kirjoitustaidottomuuden tai muun vastaavaan syyn perusteella. HE 185/2010 vp, s. 71.

³² HE 185/2010, s. 73.

Kotoutumislain 48 §:n mukaan kunnalle korvataan käytetyt tulkitsemispalvelut, kun ne liittyvät kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin mukaiselle henkilölle järjestettyihin tulkitsemispalveluihin.³³

4 LASTEN JA NUORTEN PALVELUT

4.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen sekä hoidon muodostamaa kokonaisuutta. Tarkoituksena on tarjota lapselle turvallinen, kehitykselle ja oppimiselle suotuisa kasvuympäristö ottaen huomioon lapsen erityispiirteet.

Varhaiskasvatusta annetaan päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Kolarin kunta tarjoaa kunnallisia päivähoitopalveluja Jussintien-, Ylläsjärven-, ja Äkäslompolon päiväkodeissa. Lisäksi kunnassa työskentelee neljä perhepäivähoitajaa. Maahanmuuttajalapsen ovat samassa ryhmässä suomenkielisten lasten kanssa. Rohkaisemalla ja kannustamalla lasta vuorovaikutukseen toisten lasten kanssa tuetaan vierastaustaisen lapsen sopeutumista lapsiryhmään.

Jokaiselle varhaiskasvatuksen piirissä olevalle lapselle laaditaan henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä vanhempien kanssa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan tavoitteet lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevalla tavalla sekä toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi. Suunnitelmaan kirjataan lapsen tarvitseman tuen tarve, tukitoimenpiteet ja niiden toteutuminen. Maahanmuuttajalapsen kotoutumisen näkökulmat otetaan huomioon laadittavassa varhaiskasvatussuunnitelmassa.

4.2 Esiopetus

Esiopetus on osana varhaiskasvatusta tarjottavaa suunnitelmallista opetus- ja kasvatustyötä. Vuoden 2015 alusta esiopetus muuttui pakolliseksi kaikille 6-vuotiaille lapsille. Esiopetuksen toiminta-ajatuksena on edistää, tukea ja seurata lapsen fyysisten, kognitiivisen ja sosioemotionaalisten oppimisvalmiuksien kehittymistä samalla lapsen tervettä itsetuntoa vahvistaen. Ilmaista esikoulua käydään noin 20 tuntia viikossa. Kolarin kunta järjestää hakemuksesta 15.10- 28.2. välisenä aikana koulukuljetuksen silloin, kun koulumatka ylittää 3 kilometriä.³⁴ Muutoin koulukuljetus järjestetään pääsääntöisesti koulumatkan ollessa yli 5 kilometriä.

Esiopetus on maahanmuuttajataustaisille lapsille tärkeä kielenoppimista tukeva varhaiskasvatuspalvelu. Kolarin kunnassa laaditaan luokanopettajien ja lastentarhanopettajien yhteistyönä esiopetuksen opetussuunnitelmaa, jossa erityisesti tullaan kiinnittämään huomiota S2-kielen opetussuunnitelmaan.

---

³³ Tällöin tulkitsemispalvelut voivat liittyä esimerkiksi järjestettyihin sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluihin, kotoutumissuunnitelman laatimiseen, maahantulon alkuvaiheen kotoutumispalvelujen käyttöön, perehdyttämiseen kunnassa sekä koulun tai päiväkodin ja kodin väliseen yhteistyöhön. HE 185/2010 vp, s. 90.

³⁴ Niin kutsuttu pakkaskuljetus on tarkoitettu 0-2 luokkalaisille.

Lukemistaidoissaan tukea tarvitsevien maahanmuuttajalasten avuksi voi käyttää esimerkiksi "Ekapeli- maahanmuuttaja" oppimisympäristöä.³⁵ Esiopetukseen sisältyy valmistavaa opetusta niille maahanmuuttajataustaisille lapsille, jotka eivät osaa riittävästi suomenkieltä voidakseen opiskella suomenkielisessä perusopetusryhmässä.

Esiopetusvuonna tehdään tehostettua moniammatillista yhteistyötä koulun aloitusvaiheen turvaamiseksi. Tavoitteena on, että jokaiselle tukea tarvitsevalle tulokkaalle tehdään suunnitelma hänen tarvitsemistaan yksilöllisistä tukimuodoista opetusvuoden keväällä.

Kolarin kunnassa tällä hetkellä käytössä olevaa seurantalomaketta oppilaan tietojen siirtämiseksi alakouluun muokataan tarpeen mukaan. Tarkoituksena on, että suomenkielen oppimisen seurantalomake siirretään vanhempien luvalla kouluun koulutulokas-kaavakkeen mukana, jolloin syntyy jatkumo alakouluun ja tieto kielen kehityksen vaiheista on näkyvissä.

4.3 Perusopetus

Yksi kunnan keskeisimmistä lakisääteisistä peruspalvelutehtävistä on perusopetuksen järjestäminen.³⁶ Perusopetuksen tavoitteena on taata kaikille lapsille tasavertaiset mahdollisuudet jatko-opintoihin ja muuhun elämään. Oppivelvollisuusikäisellä maahanmuuttajalla on oikeus samaan peruskoulutukseen kuin suomalaisillakin. Ensi vaiheessa maahanmuuttajaoppilaat opiskelevat perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmässä M. Maahanmuuttajaoppilaat siirtyvät opiskelemaan ikätasoaan vastaavalle luokka-asteelle noin vuoden valmistavan opetuksen jälkeen tai kun ovat saavuttaneet tieto- ja taitotason, joka mahdollistaa siirtymisen omaan perusopetusryhmään.

Kolarin kunnassa alakoulua voi käydä Kurtakon, Sieppijärven, Vaattojärven, Kolarin tai Äkäslompolon kouluissa. Yläkoulua puolestaan voi käydä Kolarin peruskoulussa. Lisätietoja löytyy Kolarin kunnan internet-sivuilta.³⁷

Perusopetuslain 16 §:n mukaan oppilaalla, joka on tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan tai muutoin tarvitsee oppimisessaan lyhytaikaista tukea, on oikeus saada tukiovetusta. Tämä koskee myös maahanmuuttajaoppilaita.

Kolarin peruskoulussa on S2-kielen opettaja. Maahanmuuttajaoppilaiden opetus ja vastuu heiden kielenoppimisestaan kuuluu jokaiselle opettajalle, ei vain yksittäiselle S2-opettajalle tai erityisopettajalle.

Maahanmuuttajaoppilas ja hänen perheensä tarvitsevat riittävästi ohjausta ja tietoa suomalaisesta koulutusjärjestelmästä, perusopetuksen ja kouluyksikön tavoitteista. Vieraskielisten opiskelijoiden opetukseen voidaan hakea erillistä valtionavustusta, jota Kolarin kuntakin on hakenut.

4.4 Valmistava opetus

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja

³⁵ www.ekapeli.lukimat.fi

³⁶ ks. Perusopetuslaki 4 §

³⁷ <http://www.kolari.fi/fi/palvelut/kunnan-palvelut/sivistysosasto/koulut.html>

tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet määritellään tarkemmin valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Niille maahanmuuttajataustaisille, joiden suomenkielen taito ei vielä ole riittävän hyvä perusopetuksen ryhmässä opiskeluun, annetaan valmistavaa opetusta Kolarin peruskoulussa. Kolarin kunnassa sijaitsevan vastaanottokeskuksen oppilaat ohjataan valmistavaan opetukseen. Kolarin kunnassa on tällä hetkellä voimassa syksyllä 2015 sivistyslautakunnan hyväksymä paikallinen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma.

4.5 S2- opetus

Monet maahanmuuttajataustaiset, kaksikieliset ja äidinkielenään muuta kuin suomea puhuvat lapset tarvitsevat tukea suomen kielen opiskelussa. Suomi toisena kielenä (S2)-opetus on perusopetuksen opetussuunnitelmaan sisältyvää opetusta. S2- opetus on tarkoitettu oppilaille, joiden kielitaito ei ole äidinkielen tasoinen kielen kaikilla osa-alueilla. S2- opetusta järjestetään äidinkielen tunneilla eriytettynä, erillisinä S2- tunteina tai tukiopetuksena. Oppilaan todistuksessa S2- oppimäärä arvioidaan suomi äidinkielenä – oppimäärän sijasta.

4.5 Toisen asteen koulutus

Kolarin lukio

Kolarin lukiossa annetaan yleissivistävää koulutusta ja sinne haetaan yhteishaussa.³⁸ Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Kolarin kunnan lukion tämän hetkisen opetussuunnitelman mukaan S2-kieltä (suomi toisena äidinkielenä) ei opiskella erillisenä, vaan oppilaat suorittavat lukion äidinkielen ja vasta ylioppilaskirjoituksissa S2-tutkinnon. Kolarin kunnan lukio tulee keskustelemaan S2-kielen opetusmahdollisuudesta laatiessaan opetussuunnitelmaa vuodelle 2016. Lukiossa tarjotaan tukiopetusta oppimisvaikeuksien ilmetessä. Opiskelijoille tehdään henkilökohtainen opetussuunnitelma, joka voi olla tavallista tarkempi silloin, kun opiskelijalla on siihen erityinen syy.

Ammattikoulu

Kolarin kunta kuuluu Rovaniemen koulutuskuntayhtymään (jäljempänä RKK) , jonka tehtävänä on muun muassa järjestää ammatillisesta koulutuksesta, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta ja vapaasta sivistystyöstä annettujen lakien mukaista koulutusta, kehittämistoimintaa ja oheispalveluja

---

³⁸ <http://www.kolarinlukio.fi>

Ammatillisen perustutkinnon tai siihen valmentavan koulutuksen voi suorittaa Kittilässä, Sodankylässä, Kemijärvellä, Rovaniemellä tai Ranualla. RKK tarjoaa useita alavaihtoehtoja. Lisätietoja löytyy internet-sivuilta.³⁹

4.6 Nuoriso- ja liikuntatyö

Kolarin kunnassa toimii nuoriso- ja liikuntatoimi, joka järjestää muun muassa erilaisia tapahtumia, ylläpitää nuorisotiloja, tekee etsivää nuorisotyötä ja osallistuu erilaisiin hankkeisiin eri hallintokuntien sekä naapurikuntien kanssa.

Nuorisotoiminnan tarkoituksena on tukea kolarilaisten nuorten hyvinvointia ja nuorten tervettä kasvua tarjoamalla nuorille mielekkäitä ja monipuolisia vapaa-ajanvietto mahdollisuuksia. Liikuntatoiminnan tavoitteena on puolestaan tarjota monipuolista liikuntaa eri ikäryhmille, lisätä lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia sekä saada mahdollisimman moni aktiivisen liikuntaharrastuksen pariin. Nuorisopalvelut ovat avoimna kohderyhmälleen etnisestä taustastaan tai kansalaisuudestaan riippumatta. Lisätietoa nuoriso- ja liikuntatoimen tapahtumista löytyy LaNutin internetsivuilta.⁴⁰

5 AIKUISTEN PALVELUT

5.1 Maahanmuuttajien työllistyminen

Maahanmuuttajien työttömyys on tunnetusti korkeammalla tasolla kuin etnisten suomalaisten työttömyys. Maahanmuuttajat eivät kuitenkaan ole työttömyyden suhteen homogeeninen ryhmä, vaan työttömyys vaihtelee suuresti lähtömaan mukaan. Rambollin tuottaman selvityksen mukaan⁴¹ työllistymiseen vaikuttavat ainakin työmarkkinatilanne maahantuloajankohtana, maassa asumisen kesto, kansallisuus, koulutustausta, sukupuoli, etninen tausta ja maahanmuutto ikä sekä maahantulon syy.⁴²

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) uusimman työllisyyskatsauksen⁴³ mukaan marraskuussa 2015 lopussa TE- toimistossa oli kaikkiaan 631 500 työnhakijaa.⁴⁴ Työnhakijoista oli työttömiä työnhakijoita 342 100, mikä on 15 600 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lapin ELY-keskuksen/työ- ja elinkeinotoimiston alueella oli marraskuun lopussa 13 280 työtöntä työnhakijaa ja työttömien osuus työvoimasta oli 15,9 %. Tunturi- Lapin alueella työttömiä työnhakijoita oli marraskuussa yhteensä 1044 ja työttömien osuus työvoimasta oli 14,6 %.⁴⁵ Ulkomaalaisia työttömiä työnhakijoista kyseisellä alueella oli 24.⁴⁶ Kolarin alueella työttömiä työnhakijoita oli 327 ja työttömien osuus työvoimasta oli 17,6 %.⁴⁷

5.2 Työvoimapalvelut ja kotoutumiskoulutus

Kotoutumislain 20 §:ssä säädetään kotoutumiskoulutuksesta, joka on keskeinen toimenpide oppivelvollisuusiän ylittäneiden maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi sekä

³⁹ www.edulappi.fi/fi/Etusivu

⁴⁰ www.lanuti.fi/kolari

⁴¹ <http://www.intermin.fi/julkaisu/132011?docID=24895>

⁴² Ramboll Finland Oy, Maahanmuuttajien työllistymisen esteet 2011, s. 14-15.

⁴³ http://www.tem.fi/tyo/tyonvalitystilasto/tyollisyyskatsaus/tyollisyyskatsaus_marraskuu_2015.98279.xhtml

⁴⁴ Työ- ja elinkeinoministeriön luvut perustuvat TE- toimistojen asiakasrekisterin pohjalta laadittuun työnvälitystilastoon

⁴⁵ Lapin työllisyyskatsaus marraskuu 2015, Lapin ELY- keskus.

⁴⁶ <http://www2.toimialaonline.fi/>

⁴⁷ Lapin työllisyyskatsaus marraskuu 2015, Lapin ELY- keskus.

yhteiskunnallisten, kulttuuristen ja elämänhallintaan liittyvien valmiuksien parantamiseksi. Se toimii myös väylänä muuhun koulutukseen ja avoimille työmarkkinoille.

Kotoutumiskoulutuksena järjestetään kotoutumislain 20 §:n mukaisesti suomen tai ruotsin kielen opetusta⁴⁸ ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon opetusta⁴⁹ sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä. Siihen voi sisältyä myös aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tutkinnon tunnustamista sekä ammatillista suunnittelua ja uraohjausta.⁵⁰ Verkko- ja itseopiskelumateriaali löytyy esimerkiksi internet-sivuilta.⁵¹

Kotoutumiskoulutusta voidaan järjestää työvoimakoulutuksena⁵² tai omaehtoisena opiskeluna⁵³. Kotoutumislain 21 §:n mukaan TE- toimisto ohjaa maahanmuuttajan työvoimakoulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen tai hakeutumaan omaehtoiseen opiskeluun. Myös kunta voi myös ohjata maahanmuuttajan hakeutumaan järjestämäänsä kotoutumiskoulutukseen tai muun toimijan järjestämään omaehtoiseen opiskeluun.

Kotoutumiskoulutuksen laajuus ja sisältö vaihtelevat yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Siinä huomioidaan esimerkiksi erityisryhmien tarpeet ja muun erityisen tuen tarve.⁵⁴ Aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelmaa laadittaessa kotoutumiskoulutuksen järjestäjä ottaa huomioon muun muassa alueen kotouttamisohjelman. Opetussuunnitelmaan sisällytetään muun muassa sellaisia toimia ja sisältöjä, jotka edistävät kotoutumispaikkakunnalla parhaiten maahanmuuttajien kotoutumista.

---

⁴⁸ Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon (B1.1). Kotoutumissuunnitelmassa voidaan sopia kielitavoitteen asettamista alemmalle tasolle silloin, kun sille on olemassa erityiset perusteet.

⁴⁹ Luku- ja kirjoitustaidon opetusta tarvitsevat primaarilukutaidottomat, sekundaarilukutaitoiset ja semilukutaitoiset. Luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen kesto on keskimäärin 160-200 päivää. Se koostuu lähiopetuksesta, etäopiskelusta ja ohjauksesta.

⁵⁰ Kotoutumiskoulutuksessa noudatetaan Opetushallituksen antamia Aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita, Aikuisten maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen opetussuunnitelman perusteita.

⁵¹ www.kotisuomessa.fi

⁵² Työvoimakoulutuksesta säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa.

Työvoimakoulutus voi olla ammatillista työvoimakoulutusta tai erityisesti maahanmuuttajille järjestettävää kotoutumiskoulutusta. Työvoimakoulutuksena järjestettävä kotoutumiskoulutus voidaan järjestää esimerkiksi ammattiryhmittäin siten, että keskitytään erityisesti kyseessä olevaan ammattiin liittyviin valmistaviin sisältöihin. Ks. lisätietoja:

http://www.kotouttaminen.fi/kotouttaminen/kotouttaminen/kotoutumista_edistavat_toimenpiteet/kotoutumiskoulutus/tyovoimakoulutus

⁵³ Omaehtoisella opiskelulla tarkoitetaan koulutusta, johon henkilö on hakeutunut omasta aloitteestaan tai hänet ohjataan hakeutumaan koulutukseen kunnan tai TE- toimiston toimesta. Se voi olla esimerkiksi ammatillista koulutusta, lukiossa tapahtuvaa opiskelua tai myös kansalaisopistossa sekä kolmannen sektorin toimesta järjestettävää koulutusta. Koulutuksen pääsyvaatimukset ovat samat kuin muillakin hakijoilla. Työelämän ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumista edistäviin koulutustarpeisiin vastataan muun muassa huolehtimalla monipuolisen omaehtoisen opiskelun tarjonnasta. Ks. lisätietoja:

http://www.kotouttaminen.fi/kotouttaminen/kotouttaminen/kotoutumista_edistavat_toimenpiteet/kotoutumiskoulutus/omaehtoinen_opiskelu

⁵⁴ Esimerkiksi erilaiset opiskelu- ja oppimisvaikeudet tai muut tekijät huomioidaan kotoutumiskoulutuksessa olevan opiskelijan tukemisessa.

5.3 Vanhusten palvelut

Kolarin kunnan ikäihmisille tarkoitettut palvelut ovat avoimia myös edellytykset täyttävälle maahanmuuttajille.

Kotihoito

Kotipalvelu on asiakkaan kotona tapahtuvaa hoito- ja huolenpitotyötä.⁵⁵ Kotipalvelun tavoitteena on tukea asiakkaan kotona selviytymistä. Palvelu voi olla säännöllistä tai tilapäistä. Etusijalla ovat asiakkaat, jotka tarvitsevat henkilökohtaista hoivaa. Kotipalvelua voi tiedustella palveluvastaava Anri Marjamaalta⁵⁶. Lisätietoja löytyy Kolarin kunnan sivuilta ikäihmisten palveluoppaasta.⁵⁷

Omaishoito

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotioloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoitoon liittyviin kysymyksiin vastaa palveluvastaava Anri Marjamaa⁵⁸.

Tukipalvelut

Tukipalveluja ovat ateriapalvelut, automaattinen lääkeannostelija, turvapuhelin ja turvapuhelimen lisälaitteet (gsm-lisälaitte, savuhälytín, ovihälytín) sekä siivouspalvelut⁵⁹. Lisätietoja löytyy Kolarin kunnan internet-sivuilta.⁶⁰

Asumispalvelut

Kolarin palvelutalo

Palvelutalo tarjoaa asumispalveluja vanhuksille ja vammaisille. Palveluasunnot ovat tarkoitettu paljon ja useita kertoja päivässä apua tarvitseville. Palvelutalolla on yksi vuorotteluhuone, jota voi käyttää esimerkiksi omaishoitajan loman ajan. Lisätietoja asunnoista ja palveluista antaa toiminnanohjaaja Taina Airaksinen⁶¹.

Kolarin vanhustenyhdistys ry:n asunnot

Kolarin vanhustenyhdistyksen asunnot on tarkoitettu lähinnä itsenäisesti toimeentuleville ja tilapäistä kotipalveluapua tarvitseville vanhuksille. Tiedusteluihin asunnoista vastaa palvelutalon toiminnanjohtaja Taina Airaksinen⁶² ja kunnan asuntotoimisto⁶³.

Hoivaparkki

---

⁵⁵ Kolarin kunnan kotihoito on jakaantunut kolmeen alueeseen eli kotihoito toimii Kolarin kirkonkylän, kunnan eteläisen sekä pohjoisen alueella. Kotihoito toteutetaan yhteistyössä kotipalvelun ja kotisairaanhoidon henkilöstön kanssa.

⁵⁶ Palveluvastaava Anri Marjamaa puh, +358 400 120 386.

⁵⁷ <http://www.kolari.fi/fi/palvelut/kunnan-palvelut/sosiaalipalvelut/vanhustyo.html>

⁵⁸ Palveluvastaava Anri Marjamaa puh, +358 400 120 386.

⁵⁹ Siivouksen järjestämiseen kunta myöntää palvelusetelin asiakkaille, jonka toimintakyky on alentunut ja jonka bruttotulot eivät ylitä säädettyjä tulorajoja. Asiakkaat, joille ei myönnetä palveluseteleitä, voivat hakea taloudellisen tuen verotuksessa kotitalousvähennyksenä. Lisätietoja Kolarin kunnan internet-sivuilta:

<http://www.kolari.fi/fi/palvelut/kunnan-palvelut/lomakkeet.html>

⁶⁰ <http://www.kolari.fi/fi/palvelut/kunnan-palvelut/sosiaalipalvelut/vanhustyo/kotihoito.html>

⁶¹ Toiminnanohjaaja Taina Airaksinen puh, + 358 400 965 567

⁶² Toiminnanohjaaja Taina Airaksinen puh, + 358 400 965 567

⁶³ Kolarin kunnan asuntotoimisto puh, +358 40 489 5009 tai +358 40 489 5008

Palvelukoti Tanna yhteydessä toimiva toiminnallinen, virikkeellinen ja kuntoutumista tukeva päivätoiminta joka kuukauden 2. tiistai klo 10-15.00. Toiminta on tarkoitettu erityisesti omaishoidon tueksi kotona asuville. Lisätietoja saa sähköpostitse.⁶⁴

Palvelukoti Tanna

Palvelukoti Tanna tarjoaa ikäihmisille ympärivuorokautista huolenpitoa ja valvontaa. Palvelut on tarkoitettu asiakkaille, jotka eivät enää selviydy kotiin annettujen palveluiden turvin. Tanna tarjoaa myös sauna- ja ruokapalvelua sekä päivä- ja yöhoitoa. Tannassa on myös mahdollisuus vuorotteluhoitoon esimerkiksi omaishoitajan lomien ajaksi. Lisätietoja Tannan palveluista ja asuntotilanteesta antaa tietoja palveluvastaava Anri Marjamaa.⁶⁵

6 KAIKILLE IKÄRYHMILLE YHTEISIÄ PALVELUJA

6.1 Sosiaalipalvelut

Sosiaalitoimi järjestää kuntalaisille⁶⁶ sosiaalipalveluja, jotka kuuluvat kunnan toimialaan⁶⁷. Niiden tarkoituksena on turvata ja edistää kuntalaisten hyvinvointia. Sosiaalipalveluiden osa-alueisiin kuuluvat kehitysvammahuolto, sosiaali- ja terveystoimisto sekä vanhustyö.

Kolarin kunnan virastotalolla sijaitseva sosiaalitoimisto palvelee asiakkaita maanantaista perjantaihin klo 9-15.00 välisenä aikana. Toimiston yhteystiedot löytyvät kunnan internet-sivuilta.⁶⁸

Laadittaessa kotoutumislain 9 §:n mukaista alkukartoitusta tai lain 11 §:n mukaista kotoutumissuunnitelmaa Kolarin kunnan sosiaalityöntekijät toimivat läheisessä yhteistyössä työvoimaviranomaisten ja maahanmuuttajien kanssa.

6.2 Terveyspalvelut

Kunnat vastaavat perusterveydenhuollosta, erikoissairaanhoidosta sekä hammashuollosta. Kolarin terveyskeskus sijaitsee osoitteessa Sairaalan tie 4b, 95900 Kolari. Lisätietoja löytyy Kolarin kunnan internet- sivuilta.⁶⁹

Turvapaikanhakijoiden⁷⁰ perusterveydenhuolto hoidetaan vastaanottokeskuksissa. Siellä turvapaikanhakijoille tehdään terveystarkastus ja infektio- ja tartuntatautiin seurantaa lähtömaa huomioiden.⁷¹ Kolarin kunnan terveyskeskus hoitaa vastaanottolain 26 §:n mukaisesti turvapaikanhakijoita vain välttämättömissä tapauksissa ja tapauksissa, jotka tarvitsevat kiireellistä hoitoa.⁷² Alaikäisille turvapaikanhakijoille annetaan terveydenhuoltopalvelut

⁶⁴ Palvelukoti Tannan sähköposti: [tanna\(at\)kolari.fi](mailto:tanna(at)kolari.fi)

⁶⁵ Palveluvastaava Anri Marjamaa puh, +358 400 120 386.

⁶⁶ Kolarin kunnan sosiaalipalvelut ovat tasavertaisesti kunnassa (kotikuntalain 1994/201 mukaisesti) asuvien käytettävissä ja saatavissa.

⁶⁷ Sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) säädetään siitä, miten ja mitä sosiaalipalveluja kunnan on tuotettava.

⁶⁸ <http://www.kolari.fi/fi/palvelut/kunnan-palvelut/sosiaalipalvelut/sosiaali-ja-terveystoimisto.html>

⁶⁹ <http://www.kolari.fi/fi/palvelut/kunnan-palvelut/terveyspalvelut.html>

⁷⁰ Turvapaikanhakijan vastaanottoa säätelee vastaanottolaki.

⁷¹ Terveystarkastus ja infektio- ja tartuntatautiin seurantaa tehdään sosiaali- ja terveysministeriön Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden infektio-ongelmien ehkäisy – julkaisun ohjeiden mukaisesti. Linkki ohjeeseen löytyy osoitteesta: <https://www.thl.fi/fi/web/infektioaudit/taudit-ja-mikrobit/erityisryhmittain/turvapaikanhakijoiden-infektioiden-ehkaisy-ja-rokotukset>

⁷² Euroopan unionin neuvoston direktiivi 2003/9/EY turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vähimmäisvaatimuksista eli ns. vastaanottodirektiivi 15 artikla määrittelee turvapaikanhakijalle

samoin perustein kuin henkilölle, jolla on kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa. Lisäksi haavoittuvassa asemassa oleville turvapaikanhakijoille järjestetään heidän tarvitsemansa terveyspalvelut.

Kiintiöpakolaisille tehdään kuntaan saapumisen yhteydessä myös terveystarkastus ja infektioautien seulonta käyttäen samaa ohjetta kuin turvapaikanhakijoillekin.

Muut maahanmuuttajat, jotka tulevat Suomeen esimerkiksi työn tai perhesiteen vuoksi, tulevat yleensä terveydenhuoltohenkilöstön asiakkaiksi vasta siinä vaiheessa, kun he tarvitsevat terveyspalveluja. Terveyspalveluissa huomioidaan myös näiden henkilöiden lähtömaan terveystilanne esimerkiksi rokotuksia annettaessa.

Kolarin kunnassa on käytössä niin kutsuttu aluetyöskentely malli, jossa kunta on jaettu kolmeen alueeseen ja yhdellä alueella työskentelee tiimissä lääkäri, sairaanhoitaja ja terveydenhoitaja. Tämä tiimi vastaa aina alkuvaiheen terveystarkastuksesta, kun maahanmuuttajat asettuvat alueelle. Vastaanottokeskuksesta tulevien asiakkaiden tiedot alkuvaiheen terveystarkastuksista kulkeutuvat terveyskeskukseen yhteistyössä vastaanottokeskuksen terveydenhoitajan kanssa. Terveysneuvoja siirtää tiedot asiakkaan antaman luvan perusteella. Lasten terveystiedot neuvolaan ja koululaisten terveystiedot kouluterveydenhuoltoon välittävät automaattisesti.

Maahanmuuttajien kanssa asioidessa huomioidaan kielen tai kulttuurin aiheuttamat vaikutukset. Ohjaus voi tarpeen vaatiessa olla tavallista perusteellisempaa ja tulkkipalvelut ovat myös terveyspalvelujen käytettävissä.

6.2.1 Mielen terveys

Maahanmuuttajissa on ryhmiä ja yksilöitä, jotka elämäntilanteensa vuoksi tarvitsevat erityisiä toimenpiteitä ja palveluja. Kotoutumislain 26 §:n mukaan tällaisille henkilöille⁷³ voidaan tarjota heidän tarpeidensa mukaisia palveluja ja tukitoimia. Nämä kirjataan kotoutumissuunnitelmaan, ja palveluiden sekä tukitoimien tarvetta seurataan suunnitelman tarkistamisen yhteydessä.

Kolarin kunnan mielen terveys toimisto⁷⁴ tarjoaa riittävän moniammatillisen tuen maahanmuuttajalle, joka kärsii mielen terveys ongelmista tai elää niiden vaikutuspiirissä.⁷⁵ Kolarin kunnan alueella mielen terveys toimisto antaa mielen terveys palveluja osana perusterveydenhuoltoa. Toiminta kohdistuu kaikkiin ikäryhmiin ja käsittää psykiatrisen avoterveydenhuollon tutkimuksen, sairaanhoidon, terapian ja kuntoutuksen sekä ehkäisevän mielen terveys työn.

---

oikeuden tarpeelliseen terveydenhoitoon, joka käsittää vähintään ensiavun ja sairauden kannalta välttämättömän hoidon.

⁷³ Kotoutumislain 3 §:n 6 momentin mukaan erityisiä toimenpiteitä tarvitsevalla maahanmuuttajalla tarkoitetaan henkilöä, joka tarvitsee tehostettuja kotouttamistoimenpiteitä erityisesti sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi alentuneen toimintakyvyn, iän, perhetilanteen, luku- tai kirjoitustaidottomuuden tai muun vastaavaan syyn perusteella.

⁷⁴ Mielen terveys toimisto sijaitsee Kolarin terveyskeskuksessa osoitteessa Sairaalan tie 4b, 95900 Kolari. Lisätietoja muun muassa aukioloajoista yms. löytyy osoitteesta: <http://www.kolari.fi/fi/palvelut/kunnan-palvelut/terveyspalvelut/mielen-terveys-toimisto.html>

⁷⁵ Terveiden ja hyvinvointi laitoksen 17.12.2015 julkaiseman UTH eli ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi- tutkimuksen mukaan Lähi-itä ja Pohjois-Afriikka- taustaisilla oli enemmän lääkärin toteamia mielen terveys ongelmia kuin Suomen koko väestössä tai muissa ulkomaalaistaustaisissa ryhmissä, sekä muita ulkomaalaistaustaisia ryhmiä enemmän masennus-, uni- tai rauhoittavien lääkkeiden käyttöä, UTH, s. 161.

6.3 Asuminen

Kolarin kunnalla ja sen omistamilla yhtiöillä on omistuksessa 133 huoneistoa. Vapaita asuntoja voi tiedustella isännöitsijä Lenna Pasmalta ⁷⁶. Asuntohakemus on voimassa 3 kk ja se tehdään lomakkeella⁷⁷, joka voidaan lähettää asuntotoimistoon postitse⁷⁸ tai sähköpostin välityksellä⁷⁹. Vuokrasopimuksen irtisanomisilmoitus-lomake voidaan toimittaa myös edellä mainituilla tavoilla asuntotoimistoon.

Yhteydenotot ja vikailmoitukset kiinteistönhoitoon ja asuntotoimistoon tehdään nettilomakkeen kautta. Kiinteistönhoitajiin otetaan yhteyttä puhelimen välityksellä ainoastaan kiireellisissä asioissa päivystyspuhelimeen⁸⁰. Kiinteistönhoitajat opastavat ja tukevat seudulla asuvia maahanmuuttajia kiinteistöihin liittyvissä asioissa. Kolarin kunnassa on tarjolla myös yksityisten omistamia huoneistoja.⁸¹

Edellä mainitut yhteystiedot ovat voimassa vuoden 2016 maaliskuun 10. päivään asti, jolloin kiinteistönhoito Kolarin kunnassa kilpailutetaan.

6.4 Kirjasto

Kolarin kirjasto antaa laadukkaita kirjastopalveluja tarjoamalla ajantasaista aineistoa ja ammattitaitoista tietopalvelua. Asiakkaiden käytössä ovat muun muassa ilmaiset asiakaspäätteet, joissa on internet-yhteys. Kirjasto tarjoaa tulostus- ja valokopiointimahdollisuudet sekä järjestää kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetusta. Maahanmuuttajille voidaan järjestää tarvittaessa ja sovittaessa tutustumispäivä kirjaston palveluihin.

Kolarissa sijaitsevan kirjaston fyysisiin kokoelmiin kuuluu vieraskielistä kirjallisuutta, pääasiassa englannin ja ruotsin kielellä. Lainattavissa on myös suomenkielen oppikirjoja. Kaukolainaksi voidaan tilata muista kirjastoista sellaista aineistoa, jota ei kirjastosta löydy. Kolarin kirjasto kuuluu Lapin kirjasto- kirjastokimppaan, jolla on yhteinen verkkokirjasto.⁸² Lisätietoja muun muassa kirjaston palveluista ja aukioloajoista löytyy kirjaston internet-sivuilta.⁸³

6.5 Kansalaisopisto

Kolarin kansalaisopisto järjestää koulutusta, jossa painottuvat terveyttä ja hyvinvointia edistävät aineet, taito- ja taideaineet sekä kielet ja yhteiskunnalliset aineet. Kansalaisopiston opetus on pääosin kaikille avointa vapaan sivistystyön opetusta. Koulutusvaatimuksia tai ikärajoituksia ei yleensä ole, pois lukien tietyille ikäryhmille suunnatut kurssit.

Kansalaisopiston tarjoamien kurssien avulla saa tukea omille vahvuuksille ja harrastuksille, lisäksi se on mielekäs väylä saada uusia ystäviä sekä laajentaa sosiaaliverkostoa.

⁷⁶ Isännöitsijä Lenna Pasma: +358 404 895 008

⁷⁷Asuntohakemuslomake löytyy linkistä: <http://www.kolari.fi/fi/palvelut/kunnan-palvelut/asuminen.html> ja myös kunnan toimistosta.

⁷⁸ osoitteeseen: Isopalontie 2, 95900 Kolari

⁷⁹ sähköposti: lenna.pasma(at)kolari.fi

⁸⁰ päivystyspuhelin: +358 400 267 850

⁸¹ Lisätietoja löytyy esimerkiksi osoitteesta: http://www.kolari.fi/media/tilanne-9_3_2015-asuntoja-kylissa.pdf

⁸² www.lappi.verkkokirjasto.fi

⁸³ <http://www.kolari.fi/fi/palvelut/kunnan-palvelut/sivistysosasto/kirjasto-ja-kulttuuritoimi/palvelut.html>

Ensimmäinen tutustumiskerta kursseille on ilmainen. Kurssin järjestämisen edellytykset täyttyessä kansalaisopistolla on mahdollisuus lisätä ”kurssitarjottimelleen” myös suomenkielen opetus. Lisätietoja löytyy Kolarin kunnan sivuilta.⁸⁴

6.6 Kolmannen sektorin toimijoita Kolarissa

SPR – Suomen Punainen risti

Suomen Punaisen ristin toiminta on jaettu alueellisesti 12 piiriin ja 500 paikallisosastoon. Osastot toimivat omalla alueellaan vapaaehtoisvoimin. Näkyvimpiä toimintamuotoja ovat ensiapuryhmä- ja ystävätoiminta sekä keräykset.

Kolarin kunnassa toimiva SPR:n osasto järjestää muun muassa ystävätoimintaa ja erilaisia keräyksiä. Kolarin osasto toimii osoitteessa Saarentie 2, 95900 Kolari ja lisätietoja löytyy Punaisen ristin internet-sivuilta.⁸⁵

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu (Vapepa)

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu on Suomen Punaisen Ristin koordinoima 50 järjestön ja yhteisön yhteenliittymä, jonka vapaaehtoiset hälytysryhmät auttavat viranomaisia erityisesti paljon pelastushenkilöstöä vaativissa tehtävissä. Näissä tilanteissa Vapepa toimii pyydettyä viranomaisten kanssa täydentäen poliisi-, pelastus-, sosiaali- ja terveysturvaviranomaisia. Lisätietoja löytyy internet-sivuilta.⁸⁶

Mannerheimin lastensuojeluliitto (MLL)

Mannerheimin Lastensuojeluliitto on avoin ja valtakunnallinen kansalaisjärjestö, johon kaikki uudet jäsenet ovat tervetulleita. MLL:n päätehtävä on edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia. MLL on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Lisätietoja Kolarin yhdistyksestä löytyy internet-sivuilta.⁸⁷

Kyläyhdistykset

Kolarin kyläyhdistyksistä lisätietoja löytyy internet-sivuilta.⁸⁸

Metsästys- ja kalastusseurat

Kolarissa toimii myös muun muassa metsästysseuroja. Lisätietoja löytyy internet-sivuilta.⁸⁹

6.7 Kolarin seurakunnat

Kolarin evankelis-luterilainen seurakunta

Kolarin evankelis-luterilainen seurakunta haluaa olla tukemassa maahanmuuttajien sopeutumista Suomeen ja Kolarin kuntaan. Seurakunnan toiminta käsittää muun muassa lapsi- ja perhetyötä, nuoriso-, musiikki-, vapaaehtois-, lähetys-, ja vapaaehtoistyötä. Kolarin seurakunta toivottaa maahanmuuttajat ja turvapaikanhakijat tervetulleeksi; vaikkapa osallistumaan erilaisiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin. Kolarin seurakunnan internet sivuilta löytyy lisätietoja muun muassa toiminnasta ja järjestettävistä tapahtumista.⁹⁰

⁸⁴ <http://www.kolari.fi/fi/palvelut/kunnan-palvelut/sivistysosasto/kansalaisopisto.html>

⁸⁵ <https://rednet.punainenristi.fi/kolari>

⁸⁶ <http://www.vapepa.fi/vapaaehtoinen-pelastuspalvelu>

⁸⁷ <http://kolari.mll.fi/>

⁸⁸ <http://www.kolari.fi/fi/yritys-ja-palveluhaku/kolarin-kylayhdistys.html> ,

<http://www.lappi.fi/web/lapinkylatoiminta/luentomateriaalit>

⁸⁹ <http://www.jarjestotietopalvelu.fi/yhdistykset/kaikki/yhdistys/28/kolari>

⁹⁰ <http://kolari.seurakunta.net>

Kolarin Helluntaiseurakunta

Kolarin helluntaiseurakunnan toiminta käsittää muun muassa lapsi- ja nuorisotyötä, lähetys- ja vapaaehtoistyötä. Vapaaehtoistyötä tapahtuu erityisesti helluntaiseurakunnan ylläpitämän kirpputorin kautta. Kolarin helluntaiseurakunta toivottaa maahanmuuttajat ja turvapaikanhakijat tervetulleeksi osallistumaan erilaisiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin. Lisätietoja löytyy Kolarin helluntaiseurakunnan internet-sivuilta.⁹¹

7 MONIALAINEN YHTEISTYÖ

7.1 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ELY- keskuksat hoitavat alueellisesti maahanmuuttoon, kotouttamiseen ja hyviin etnisiin suhteisiin liittyviä tehtäviä. ELY- keskusten maahanmuuttoon liittyviä tehtäviä ovat muun muassa alueellisten ulkomaalaista työvoimaa koskevien työlupalinjausten antaminen, maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvät tehtävät, yrittäjäksi ryhtyvien maahanmuuttajien neuvonta, etnisen tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistäminen ja Euroopan pakolaisrahastosta (ERF) tiedottaminen.

ELY- keskuksen keskeisenä maahanmuuttajien kotouttamista koskevana tehtävänä on toimeenpanna kotouttamislaki ja seurata toteutumista alueellisesti sekä sovittaa alueelliset kotouttamistoimenpiteet valtakunnallisten linjausten mukaan. Kotouttamispäätöksissä tehdään yhteistyötä muun muassa kuntien, työ- ja elinkeinotoimistojen ja järjestöjen kanssa. Lisätietoja löytyy ELY- keskuksen sivuilta.⁹²

7.2 Tärkeitä yhteystietoja

Maistraatti

Maistraatit ovat osa valtion paikallishallintoa. Ne vastaavat muun muassa alueensa väestötietojärjestelmästä, holhousasioista sekä valtakunnallisesta kuluttajaneuvonnasta. Kolarin kunnan alue kuuluu Kittilän yksikköön, joka sijaitsee osoitteessa Valtatie 60, 99100 Kittilä. Asiointi sähköpostiosoitteella on info.kittila(at)maistraatti.fi ja puhelin numero keskukseseen 029 553 9661. Aukioloajat ja muut lisätiedot löytyvät internet-sivuilta.⁹³

Poliisi

Kolarin poliisiasema sijaitsee osoitteessa Jokilantie 20 B, 95900 Kolari. Pöytäkirjatilaukset voi tilata sähköpostitse asiakirjatilaukset.lappi(at)poliisi.fi tai puhelimitse numerosta 0295 466 618. Rikospoliisin yhteystiedot ovat 0295 466 155, f. (016) 561 995. Asetarkastukset voidaan tehdä ilman ajanvarausta joka kuukauden 3. torstai klo 9.30 -15. Lupapalveluihin liittyvissä asioissa voi tarvittaessa olla yhteydessä numeroon 0295 416 887. Lisätietoja internet-sivuilta.⁹⁴

Kansaneläkelaitos eli Kela

Kela hoitaa Suomessa asuvien perusturvaa eri elämäntilanteissa. Kelan asiakkaita ovat kaikki Suomessa asuvat sekä ulkomailla asuvat Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat henkilöt.

⁹¹ <http://www.kolarinhelluntaiseurakunta.fi/>

⁹² <https://www.ely-keskus.fi/web/ely/maahanmuutto#.VpX5PfmLTIU>

⁹³ <http://www.maistraatti.fi/fi/maistraatit/Lapin-laani/Lapin-maistraatti/Kittilan-yksikko/>

⁹⁴ <https://www.poliisi.fi/lappi/prime101.fi.aspx>, <https://www.poliisi.fi/>

Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan kuuluvat lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, asumistuki, opintotuki ja vähimmäiseläkkeet. Lisäksi Kela muun muassa huolehtii vammaisetuuksista, sotilasavustuksista sekä maahanmuuttajan tuesta. Kelan palvelupiste Kolarin kunnassa sijaitsee osoitteessa Jokilantie 14, 95900 Kolari. Lisätietoja löytyy Kelan internet-sivuilta.⁹⁵

8 Kotoutumiseen liittyvien kustannusten jako kunnan ja valtion välillä

8.1 Kustannusten korvaamisesta

Kunnille maksettavista valtion korvauksista säädetään kotoutumislain 6. luvussa ja valtioneuvoston asetuksessa (1393/2011) kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan kustannusten korvaamisesta valtion varoista.

Kotoutumislain 44 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus korvaa kunnalle valtion talousarvion rajoissa toimenpiteiden järjestämisestä aiheutuvat kustannukset tietyissä tilanteissa ja tietyin edellytyksin. Kustannukset korvataan laskennallisen perusteen⁹⁶ tai todellisten kustannusten mukaan⁹⁷.

Korvausta maksetaan kunnalle tapauksesta riippuen siitä alkaen, kun henkilölle on rekisteröity ensimmäinen kotikunta väestötietojärjestelmään tai kuntarekisterimerkinnän puuttuessa siitä alkaen, kun henkilölle on myönnetty oleskelupa.

Kustannusten korvaamisen edellytyksenä 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä on kunnan laatima kotouttamisohjelma⁹⁸ ja sopimus ELY- keskuksen kanssa⁹⁹. Kustannusten korvaaminen 47 §:ssä tarkoitettua paluumuutosta ja 50 §:ssä säädetystä alkukartoituksesta ei edellytä sopimuksen olemassaoloa.

8.2 Laskennallinen peruste

Kotoutumislain 45 §:n mukaan kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettun henkilön kuntaan osoittamisesta, ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä. Korvausten piiriin kuuluvan 7 - vuotta täyttäneen henkilön osalta korvaus on 2 300 euroa vuodessa ja alle 7 - vuotiaan henkilön osalta 6 845 euroa vuodessa.¹⁰⁰ Pääsääntöisesti laskennallista korvausta maksetaan 3 vuotta. Poikkeuksena ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitettussa pakolaiskiintiössä Suomeen otetusta henkilöstä laskennallista korvausta maksetaan kuitenkin 4 vuoden ajalta.

8.3 Todelliset kustannukset

Korvaus kunnan maksamasta toimeentulotuesta

Kotoutumislain 46 §:n mukaan kunnalle, joka on maksanut kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin mukaiselle henkilölle toimeentulotukilain mukaista toimeentulotukea, korvataan toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset enintään kolmen vuoden ajalta.

⁹⁵ <http://www.kela.fi/>

⁹⁶ Laskennallisesta korvauksesta kuntaan osoitetuista henkilöistä säädetään kotoutumislain 45 §:ssä.

⁹⁷ Todellisten kustannusten korvaamisesta säädetään 46 – 49 §:ssä ja 51 – 53 §:ssä

⁹⁸ ks. kotoutumislain 32 §:ssä tarkoitettu kotouttamisohjelma

⁹⁹ ks. kotoutumislain 41 §:n sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä

¹⁰⁰ VNa 1393/2011 vp, 1 §.

Korvaus tulkitsemisen järjestämisestä

Kotoutumislain 48 §:n mukaan edellä mainituille henkilöille käytetyt tulkitsemispalvelut korvataan kunnalle, jos ne liittyvät esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluihin, kotoutumissuunnitelman laatimiseen, maahantulon alkuvaiheen kotoutumispalvelujen käyttöön, perehdyttämiseen kunnassa sekä koulun tai päiväkodin tai kodin väliseen yhteistyöhön. Tulkitsemisen järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiselle ei ole laissa säädettyä määräaika¹⁰¹.

Korvaus erityiskustannuksista

Kotoutumislain 49 §:ssä on säädetty erityiskustannuksista, jotka korvataan kunnalle niiden koskiessa lain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja henkilöitä. Kustannukset voivat koostua ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tuesta, vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä¹⁰² ja muista erityisistä syistä.¹⁰³ Näistä syistä aiheutuvat kustannukset korvataan enintään kymmeneltä vuodelta.

Korvaus paluumuuttoavustuksesta

Korvaus paluumuuttoavustuksesta korvataan kunnalle kotoutumislain 47 §:n nojalla ilman määräaika¹⁰⁴.

Entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Kunnalle korvataan kotoutumislain 51 §:n nojalla kustannukset, jotka aiheutuvat entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevista henkilöistä¹⁰⁵. Kustannukset korvataan niiden perusteesta riippuen enintään kuudesta kuukaudesta korkeintaan viiteen vuoteen.

Sodissa vapaaehtoisina palvelleista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Kotoutumislain 52 §:n mukaan korvataan kustannukset sodissa vapaaehtoisina palvelleista ja kustannukset korvataan koko ajalta, jonka henkilöt asuvat Suomessa.

Ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Kotoutumislain 53 §:n mukaan kunnalle korvataan ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvat kustannukset.¹⁰⁶

---

¹⁰¹ Tosin kustannuksia ei korvata siitä päivästä alkaen, kun henkilö on Suomen kansalainen.

¹⁰² Kunnalle aiheutuneet huomattavat kustannukset korvataan, jos henkilö on ollut huollon tai hoidon tarpeessa Suomeen saapuessaan.

¹⁰³ ks. Liite 1

¹⁰⁴ Kunta voi kotoutumislain 85 §:n mukaisesti maksaa kohtuulliset matka- ja muuttokustannukset 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettulle henkilölle, joka palaa vapaaehtoisesti koti- tai lähtömaahansa muuten kuin tilapäisessä tarkoituksessa. Kunta voi maksaa yhdelle henkilölle enintään kahden kuukauden ja perheelle enintään neljän kuukauden toimeentulotuen perusosan määrää vastaavan paluumuuttoavustuksen.

¹⁰⁵ Henkilö on saanut oleskeluluvan ulkomaalaislain 48 §:n tai 48 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella.

¹⁰⁶ Korvattavien kustannusten tulee aiheutua ihmiskaupan uhriksi joutumisesta. Laissa mainitaan kustannukset, jotka aiheutuvat uhrin asemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävästä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palvelusta, tulkitsemisestä, henkilön turvallisuuden takaamisesta sekä muusta uhrin asemaan liittyvän erityistarpeen vuoksi järjestettävästä toimenpiteestä.

8.4 Alkukartoituksen kustannukset

Valtion korvauksista annetun asetuksen mukaan kunnalle maksetaan valtion varoista korvausta kotoutumislain 9 §:ssä tarkoitetun alkukartoituksen järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista.¹⁰⁷ Kotoutumislain 50 §:n mukaan kunnalle maksetaan 700 euron suuruinen laskennallinen korvaus ja se maksetaan vain kerran saman henkilön osalta alkukartoituksesta, jos maahanmuuttaja saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea.¹⁰⁸ Edellytyksenä on myös, että kunta on järjestänyt kotoutumisen edistämiseen liittyvästä alkukartoituksesta annettavan valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 2 momentin mukaisen alkuhaastattelun.¹⁰⁹ Maksettava korvaus sisältää myös tulkitsemis- ja kääntämiskustannukset.¹¹⁰

Kunta voi hakea alkukartoituksen korvauksia lomakkeella 1¹¹¹ ja lomakkeella 10¹¹², joiden perusteella kehittämis- ja hallintokeskus maksaa kunnalle korvaukset. Korvausten maksaminen ei edellytä erillistä ELY- keskuksen ja kunnan keskinäistä sopimusta. Korvausta on kotoutumislain 54 §:n mukaisesti haettava kehittämis- ja hallinnointikeskukselle osoitetulla hakemuksella viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvausta haetaan.¹¹³

Korvaushakemuksesta tulee ilmetä henkilön perustiedot, henkilötunnus ilman henkilötunnuksen loppuosaa, ensimmäisen ja/tai nykyisen oleskeluluvan voimassaoloaika ja status. Hakemukseen tulee merkitä myös tiedot kunkin alkukartoituksen alkamis- ja päättymisajankohdasta sekä tiedot alkukartoituksen toteuttamisesta eli siitä onko alkukartoituksessa tehty vähintään alkuhaastattelu¹¹⁴.

---

¹⁰⁷ VNa 1393/2011 vp, 2 §.

¹⁰⁸ Alkukartoitus tulee olla tosiasiallisesti tehty kunnassa eikä TE- toimistossa, lisäksi edellytetään, että henkilö ei ollut alkukartoitusta tehtäessä tai välittömästi sen jälkeen oikeissa hakeutua TE toimiston asiakkaaksi.

¹⁰⁹ VNa 570/2011 1 § 2 mom.

¹¹⁰ Tämä tarkoittaa sitä, että kunta ei voi hakea erikseen kotoutumislain 48 §:n mukaista korvausta alkukartoituksen järjestämisestä aiheutuvista tulkitsemiskustannuksista.

¹¹¹ "Hakemus kustannusten korvaamisesta kunnalle"

¹¹² "Alkukartoituksen korvausten erittely"

¹¹³ Toisin sanoen korvauksia tulee siis hakea viimeistään kahden vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, minä toiminta on tapahtunut.

¹¹⁴ Alkuhaastattelun tai alkukartoituksen sisältöä ei tarvitse liittää korvaushakemuksen tueksi.

KAAVIOITA

Taulukko 1

Myönnettyt oleskeluluvat oleskelulupaperusteen mukaan ensimmäisiin oleskelulupiin 1.1.2015 – 30.11.2015, myönteiset turvapaikkapäätökset ja kiintiöpakolaiset vuonna 2015 (lähde: maahanmuuttovirasto)

LIITE 1

Esimerkkejä Kotoutumislain 49 §:ssä mainituista erityisistä kustannuksista

Esimerkkejä vamman/sairauden perusteella korvattavista erityiskustannuksista

- Kehitysvammalaissa (519/1977) ja vammaispalvelulaissa (381/1987) tarkoitettujen palvelujen ja tukitoimien kustannukset, kuten henkilökohtainen apu, koti- ja kuljetuspalvelut, palveluasuminen, kuntoutustoiminta, apuvälinepalvelut, asunnon muutostyöt, vammaisten työllistymistä tukeva toiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta.
- Psykkisistä ja traumaperäisistä sairauksista johtuvat toimenpiteet, kuten psykiatrinen hoito, psykoterapia, laitos- ja perhehoito, kuntoutus.
- Syövästä, sydänsairaudesta ja neurologisesta sairaudesta tai muusta vakavasta sairaudesta aiheutuvat pitkäaikaiset ja huomattavat kustannukset, kuten erikoissairaanhoido (osasto- ja avohoito), kotisairaanhoido, kotipalvelut ja kuntoutus.
- Amputaatiosta johtuvat kustannukset (proteesien uusiminen ja huolto)
- Tuki- ja liikuntaelinsairauksista johtuvat toimenpiteet ja muu hoito.

Esimerkkejä erityisistä muista syistä kunnalle aiheutuvista kustannuksista

- Lastensuojelulain 36 §:n mukaisia muita kuin lyhytaikaisia avohuollon tukitoimenpiteitä (esim. perhetyö, tukihenkilö- ja tukiperhetoiminta, perhetyö, perhekuntoutus ja perheleirit)
- Lastensuojelun jälkihuollon huomattavia kustannuksia
- Sijaishuollon kustannuksia, kuten sijoitettujen lasten luonapitokustannukset, lasten tapaamiskulut (matkat, yöpymiset), yhteydenpitokulut
- Ensi- ja turvakotisijoituksiin liittyviä kustannuksia
- Erityispäivähoidon kustannuksia peruspäivähoidon ylittävältä osin
- Kansainvälistä suojelua saavalle henkilölle Suomessa syntyneen vammaisen tai sairaan lapsen huomattavia hoitokustannuksia
- Lyhytaikaista, mutta kallista sairaanhoitoa (esim. leikkaus ja sen jälkihoito)
- Kansainvälistä suojelua saaville varattavien asuntojen odotusajan välttämättömiä kustannuksia, esim. vuokria, sähkölaskuja, kalustamiskustannuksia silloin, kun asunnon varaamista ennen henkilön/perheen Suomeen tuloa/kuntaan muuttoa ei ole voitu välttää
- Vanhustenhuollon erityiset toimenpiteet

Lähde: ELY-keskus

Lähteet:

Laki kotoutumisen edistämistä

HE 185/2010 vp

Valtion kotouttamisohjelma vuosille 2012-2015:

https://www.tem.fi/files/33350/Valtion_kotouttamisohjelma_vuosille_2012-2015_1.6.2012_2.pdf

Lapin maahanmuuttostrategia, 2017

Maahanmuuttajien työllistymisen esteet, 2011

Kotimaalla, 2010

<http://www.kotouttaminen.fi/kotouttaminen>

Lisätietoja hyödyllisistä linkeistä:

Laki kotoutumisen edistämisestä

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20101386?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=laki%20kotouttamisen%20edistamisesta>

Maahanmuuttovirasto <http://www.migri.fi/etusivu>

Poliisilaitokset www.poliisi.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö www.tem.fi

Työ- ja elinkeinotoimistot www.te-palvelut.fi

Kansaneläkelaitos (Kela) www.kela.fi

Verotoimistot www.vero.fi

Suomen punainen risti www.punainenristi.fi